

TARPTAUTINĖ KNYGOS KULTŪROS KONFERENCIJA MASKVOJE

Nijolė Bliūdžiuvienė | Vilniaus universiteto Knygotyros
ir dokumentotyros institutas,
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas: nijole.bliudziuviene@kf.vu.lt

2012 m. spalio 24–26 d. Maskvoje vyko 5-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Knygos kultūra. Praeities patirtis ir šiuolaikinės problemos. Skiriama 285-osioms Akademinės spaustuvės Rusijoje įsteigimo metinėms“ („Книжная культура. Опыт прошлого и проблемы современности: К 285-летию основания Академической типографии в России“). Konferenciją organizavo Rusijos mokslų akademija, Knygų leidybos taryba prie Tarptautinės mokslo akademijų asociacijos, Rusijos mokslų akademijos Mokslo taryba „Pasaulio kultūros istorija“, Rusijos mokslų akademijos Akademinės leidybos centras „Nauka“, Rusijos mokslų akademijos Mokslinis knygos kultūros istorijos tyrimų centras. Konferencijos darbas vyko plenarinėje sesijoje bei trijose sekcijose, kuriose buvo analizuojami aktualūs knygos kultūros istorijos klausimai ir šiuolaikinės knygos kultūros problemos.

Plenarinės sesijos darbui vadovavo Tadžikijos mokslų akademijos akademikas Chakimas Achmedovas, Rusijos mokslų akademijos narys korespondentas Vladimiras Vasiljevas ir Tarptautinės akademinės knygos asociacijos narys ekonomikos mokslų daktaras Stanislavas Ničiporovičius.

Pranešimus plenarinėje sesijoje skaitė mokslininkai ir tyrėjai iš Rusijos, Ukrainos, Baltarusijos, Bulgarijos, Tadžikijos, Kirgizijos ir Lietuvos. V. Vasiljevas pranešime akcentavo Akademinės spaustuvės Rusijoje įsteigimo istorinę reikšmę ir pastangas sukurti knygos kultūros enciklopediją, taip pat pabrėžė, kad knygotyra knygos kultūrai nedaro jokios įtakos dėl paprastos priežasties, ji egzistavo dar iki knygotyros atsiradimo. Profesorius Valerijus Leonovas, Rusijos mokslų akademijos bibliotekos direktorius, analizavo akademijos 300 metų veikiančios spaustuvės patirtį bei funkcijų kaitą akademinės knygos leidybos kontekste. Rusijos mokslų akademijos narys korespondentas Vadimas Šachnovas, Rusijos fundamentinių tyrimų fondo atsakingasis sekretorius, atskleidė minėto fondo, įsteigto Rusijos prezidento įsakymu, leidybos rėmimo tendencijas ir statistinius rodiklius. Raisos Kozakovos, Rusijos fundamentinių tyrimų fondo leidybos skyriaus vadovės, pranešimas skirtas parodyti leidybos paramos turiniui ir mastams. Ch. Achmedovas aptarė mokslinių knygų leidybos būklę ir problemas nepriklausomoje Tadžikijoje. Baltarusijos

nacionalinės mokslų akademijos Jakubo Kolaso centrinės mokslinės bibliotekos direktorė Natalija Beriozkina supažindino su mokslo žinių sklaida Baltarusijoje XX a. pradžioje ir bibliotekų vaidmeniu šiame procese. Knygos mokslo perspektyvų įžvalgas ir knygotyriminkų funkcijas skaitmeninėje visuomenėje pateikė Ukrainos Vladimiro Vernadskio nacionalinės bibliotekos skyriaus vadovė istorijos mokslų daktarė Galina Kovalčiuk. Bulgarijos Bibliotekininkystės ir informacinių technologijų universiteto profesorė Jelena Pavlovskaja nagrinėjo elektroninių mokslo ir mokomųjų išteklių atvirąją prieigą ir naudojimosi tendencijas. Širin Ibrahimova, Nacionalinės mokslų akademijos Centrinės mokslinės bibliotekos direktorė dėmesį telkė į aktualias mokslo publikacijas Kirgizijos nacionalinės mokslų akademijos Centrinės mokslinės bibliotekos bibliografijos rodyklėse. Maskvos valstybinio Ivano Fiodorovo spaudos universiteto profesorius Borisas Lenskis kvietė pasvarstyti apie Rusijos knygų leidybos sistemos transformacijas. Rusijos mokslų akademijos Sibiro skyriaus Rusijos valstybinės viešosios mokslinės techninės bibliotekos Knygotyros laboratorijos vadovas profesorius Sergejus Liutovas leidosi į knygos kultūros apibrėžties paieškas besiformuojančios informacinės visuomenės kontekste. Maskvos valstybinio Michailo Lomonosovo universiteto profesorės Irinos Pozdejevos pranešime knyga tirta kaip tradicijų išsaugojimo, perdavimo ir atkūrimo instrumentas. Sankt Peterburgo valstybinės miškų technikos akademijos profesoriaus Villio Petrickio pranešime keltas diskusinis klausimas, kas geriau: spausdintinė ar skaitmeninė knyga raštingumo kontekste? Čeliabinsko valstybinio kultūros ir menų universiteto prorektorius Andrejus Štoleris nagrinėjo knygines komunikacijos pažinimo dalykinį lauką, paliesdamas knygotyros, knygos kaip objekto ir knygos mokslo santykį. Plenarinėje sesijoje vienintelė iš pranešėjų Lietuvos atstovė buvo šių eilučių autorė, perskaičiusi pranešimą, skirtą Lietuvos leidybos standartų taikymo patirčiai bei teisiniam šios veiklos reguliavimui įvertinti.

Toliau tarptautinės konferencijos darbas vyko atskirose paralelinėse sekcijose. Vienoje jų „Akademine spaustuvė ir jos vaidmuo kuriant knygotyrą ir knygos kultūrą Rusijoje“ pranešėjai dalijosi savo tyrimų rezultatais ir įžvalgomis apie akademines knygos leidybos istoriją ir šiuolaikines tendencijas. Sekcijoje „Istoriniai ir šiuolaikiniai knygos ir knygos kultūros tyrinėjimo aspektai“ buvo nagrinėjami įvairūs knygų prekybos, knygos kaip mokslo žinių skaidos, knygų atspindėjimo bibliografijos leidiniuose, bibliografijos rodyklių leidybos, žymių asmenybių įtakos knygos tyrinėjimams, knygų repertuaro, atskirų leidyklų veiklos klausimai. Trečioji sekcija „Mokslinė knyga ir knygos kultūros problemos NVS erdvėje“ patraukė dėmesį aktualiais pranešimais, skirtais Knygų leidybos tarybos veiklos rezultatams ir uždaviniams aptarti, mokslinės knygos leidybos ir prekybos įvairiose NVS valstybėse istoriniams tyrimams pristatyti ir šiuolaikiniams uždaviniams pabrėžti,

skaitybės teorinėms įžvalgoms pateikti, asmeninių bibliotekų, bukinistinės knygų prekybos ir Rusijos dvarininkijos ekslibrisų tyrimams knygos kultūros kontekste pristatyti.

Išsamiau su tarptautinėje knygos kultūros konferencijoje Maskvoje pateiktais pranešimais, kurių buvo perskaityta per pusantro šimto, galima susipažinti konferencijos pranešimų medžiagos dviejuose tomuose:

Книжная культура: Опыт прошлого и проблемы современности: материалы V международной научной конференции (Москва, 24-26 октября 2012 г.): к 285-летию основания Академической типографии в России: в 2 ч. Москва: Наука, 2012. Т. 1, ч. 1: Культурно-историческое пространство и книжная культура. 543 с.

Книжная культура: Опыт прошлого и проблемы современности: материалы V международной научной конференции (Москва, 24-26 октября 2012 г.): к 285-летию основания Академической типографии в России: в 2 ч. Москва: Наука, 2012. Т. 1, ч. 2: Чтения им. Н. М. Сикорского. 90, [1] с.

Книжная культура: Опыт прошлого и проблемы современности: материалы V международной научной конференции (Москва, 24-26 октября 2012 г.): к 285-летию основания Академической типографии в России: в 2 ч. Москва: Наука, 2012. Т. 2: Научная книга и проблемы книжной культуры на пространстве СНГ. 302, [1] с.

Įteikta 2013 m. rugsėjo mėn.